

opisana izletniška dejavnost, varstvo narave in drugo.

Zbornik opisuje Veliko planino, Sv. Primož, se ustavi pri ledenodobnem človeku v Mokriški jami in razmišlja o razvoju pašništva.

Področje alpinizma, ki ima na Kamniškem že dolgo tradicijo, je po vsebinski plati zelo dobro obdelano in prikazano. Postopna rast in načrtno izobraževanje sta omogočila doseganje vrhunskih uspehov v domačih in tujih gorjih. Opisane so posamezne pomembne smeri, ki so jih preplezali kamniški alpinisti.

Gorski reševalni službi v Kamniku je določeno posebno mesto v Zborniku. Na slikovit način so opisane posamezne reševalne akcije, ki so v mnogočem vplivale na razvoj, ki je bil dosežen v 70-letnem delu te službe.

Zaključni del Zbornika seznanja bralca z vsemi podatki o smrtnih nesrečah v Kamniških Alpah. Po objavljenih podatkih je bilo teh kar precej.

Zbornik je nadvse zanimiva knjiga za vse, ki so s planinstvom povezani, to pa je na Kamniškem skoraj vsaka družina. Bogastvo slikovnega in drugega dokumentarnega gradiva je za vsakogar zelo zanimivo. Poskus Planinskega društva Kamnik, da v Zborniku prikaže 100-letni utrip planinstva v tem predelu, je po mojem mnenju v celoti uspel. Planinsko društvo Kamnik se je s tem oddolžilo vsem tistim aktivnim imenovanim ali neimenovanim tihim in skromnim planinskim delavcem za vse, kar so storili za razvoj planinstva in ohranjanje gora našim ljudem.

Stane Simšič

Koledar Slovenska planinska pot '94

Okoli novega leta mi je prišel med drugimi koledarji v roke tudi koledar Planinske zveze z naslovom Slovenska planinska pot '94. Med množico bolj ali manj enoličnih obrtniških izdelkov me je (poleg tematike, seveda) pritegnil tudi zaradi razgibanega oblikovanja. Žal pa je začetno navdušenje ob podrobnejšem ogledu koledarja vsaj delno splahnelo.

Začnimo pri boljši plati, to je pri **oblikovanju**. Oblikovalec je stal pred težavno nalogo, kako razvrstiti na stran štiri vsebinske enote. Poleg koledarskega dela ima vsaka stran še tri slike: osrednjo sliko s planinskim motivom, zgodovinsko sliko planinske kočice in manjši posnetek značilne gorske cvetice. Postavitev velike slike in razglednice s kočico je dokaj klasična, zanimiva pa je rešitev z zasakano sliko cvetice, ki tvori z izvirno oblikovanim koledarskim delom skladno celoto. Oblikovalcu bi mogoče lahko očitali kvečjemu kakšen posamezen ne najbolj posrečen izrez pri velikih posnetkih, npr. preveč neba (premočnega!) pri Triglavu. Če je sode-

loval pri izboru veliko motivov, gre na njegov račun tudi nekaj slabih posnetkov, a o tem več kasneje.

Ugaja tudi prva, naslovna stran koledarja z zelo dobro fotografijo in diskretnostjo drugih elementov. Zamislil sem se pa ob naslovu in s tem ob **vsebini** koledarja. Slovenska planinska pot je ime osrednje planinske transverzale po naših gorah. Ali to pomeni, da predstavlja koledar nekatere točke s te poti, k čemur napeljuje tudi stilizirana markacija? Če je to res, potem dve sliki (Jerebica in Matajur - slednji je le neobvezna točka razširjene poti) ne sodita v ta izbor. Namesto njiu bi bilo treba v koledar uvrstiti še kakšen motiv iz južnega dela Poti, ki predstavlja eno tretjino celotne trase in je skoraj povsod zapostavljen. Pričujoči izbor seže samo do Krna (če izpustimo Matajur). Podpisi k velikim slikam so dovolj natančni in izčrpnji, le pri Matajuru manjka podatke, kaj je v ozadju in kaj v ospredju (ali od kod je bil posnetek narujen).

Zelo zanimive so stare razglednice planinskih koč - vsekakor dobra domisljica. Žal pa avtorjem koledarja ni uspelo, da bi vedno lokacijsko povezali oba motiva. Ali je vzrok za to pomanjkanje starih razglednic ali premajhna vztrajnost sestavljalcev koledarja?

V vsebinski sklop sodi tudi izbor fotografij po tehnični plati, čeprav je le-ta povezan tudi že s **tiskarsko izvedbo**. Če človek ne more primerjati originala in tiskanega izdelka, ne more dovolj zanesljivo oceniti, ali je slab že posnetek ali pa je diapozitiv slabo reproduciran. Ker poznam večino sodelujočih fotografov in njihove izdelke, bi se bolj nagibal k drugi možnosti, torej k slabi litografiji. Kakorkoli že, kakšna tretjina slik je sedaj takih, da po tehnični plati ne sodijo v koledar, ki želi biti na ravni slovenske planinske fotografije. Naj bom konkreten: Košuta je neostra in brezbarvna, Jezersko zažgano in predeče, Črno jezero nekontrastno in premalo črno, pa tudi Jerebici, Kriškemu jezeru in Krnu bi se lahko prigovarjalo. Kot rečeno - verjetno šepa litografija, sam tisk je na dostojnem nivoju.

In še ena značilnost, ki gre na račun izbora in se tako rada drži planinske fotografije: tako rekoč vse slike so posnete v lepem, jasnem in skoraj brezoblačnem vremenu. Zato so vse po vrsti - žal - tudi malo dolgočasne. Kot da gore niso lepe tudi v hudi uri, kot da nas na turi kdaj ne preseneti poletna nevihta, kot da gorá v slabem vremenu preprosto ni!

Kljub vsemu povedanemu je treba ta koledar uvrstiti visoko v zgornjo polovico množice vsakokratnih obnovoletnih sopotnikov. Z ne prav dosti več truda, kot ga je bilo vložena, bi lahko bil čisto pri vrhu. Na področju stenskih koledarjev - kot na mnogih drugih - capljamo za

Evropo, čeprav jo z nekaterimi primerki tudi že dohitevamo. Planinska zveza ima priložnost, da jo - dobesedno - ujame že ob naslednjem novem letu, za katerega je napovedala koledar z motivi s Poti prijateljstva, ki je v večjem delu že v »pravi« Evropi. Če bo k temu pripomoglo moje pisanje (in to je njegov edini cilj), sem svoj namen dosegel.

Kazimir Rapoša

Vodnik po Poštarski jamski poti

V začetku lanskega decembra je izšla knjižica Vodnik po Poštarski jamski poti. To je vodnik po prvi slovenski jamski transverzali, ustanovljeni v začetku leta 1993 pri PD PTT Ljubljana, ki ga je napisal urednik PTT novic in načelnik planinsko-jamskega odseka pri planinskem društvu **Rado Radešček**.

Vsebina vodnika, ki je v Sloveniji po dolgem času edina takšna publikacija, ki nas sistematično povede po prenekaterih zanimivostih slovenskih kraških pojavov, je prirejena tako, da je orientacija po jamski transverzali enostavna in učinkovita.

Obsežen predgovor nas povede na pot, opozarja na številne naravne in kulturne zanimivosti, pa tudi na nevarnosti kraške narave. Ne nazadnje opozarja tudi na ekološka vprašanja onesnaževanja podzemskih jam in na pravilno obnašanje obiskovalcev v njih.

Posebno poglavje je namenjeno usposabljanju pohodnikov v jamski tehniki, prvi pomoči in poznavanju osnovne jamske opreme. Uvodni del se končuje s poglavjem o pravih jamske transverzale ter pogojih za pridobitev transverzalnih značk.

Poštarska jamska pot je razdeljena na osnovno in razširjeno transverzalo. Osnovna pot nas popelje od Škofje Loke na Notranjsko ter obišče Dolenjsko, Štajersko, Primorsko in Kras. Razširjena pot je dopolnilo osnovne in obišče nekatere kraške jame in druge kraje ob poti, ki niso uvrščeni v osnovno transverzalo.

Vse jame, ki so kontrolne točke Poštarske jamske poti, imajo v besedilu označene še katastrske številke jam. Vodnik vsebuje dokaj natančne dostope do jam, prinaša opise podzemskih prostorov in klasificira težavnost objektov.

V vodniku je navedena tudi vsa pomembnejša uporabljena literatura in viri, njegovo uporabo pa nam olajša še posebno stvarno in imensko kazalo, ki je razvrščeno po abecednem redu. Zanimive so tudi priloge, v katerih najdemo nekaj jamskih načrtov in starih zemljevidov.

Knjižico je uredil avtor vodnika, natisnila jo je tiskarna Delo v 1000 izvodih, založilo PD PTT Ljubljana, prodajna cena pa je 500 tolarjev. Vodnik ne bo služil samo pohodnikom po jam-

ski transverzali, temveč je zanimivo branje tudi za vse tiste, ki ne bodo šli po poti, saj je napisan tako, da bo slovenske kraške pojave približal tudi nepoznavalcem kraškega sveta.

(Pod Prisojnikom)

Celjske Slike iz življenja

Mogoče je malo nenavadno, vendar bi bilo prav, da predstavimo koledar Splošne banke Celje d.d. »Slike iz življenja«. Koledar je del širšega projekta, ki ga je Večer poimenoval »Zgovornost starih razglednic«. V tem projektu je EPSI d.o.o. Nazarje izdala knjigo »Biser na Savinji - Celje na starih razglednicah«, Muzej novejšje zgodovine iz Celja je razstavil stare razglednice in že tu je bil prikazan koledar Slike iz življenja. Muzej je razstavil stare fotografije iz svoje bogate zbirnice, marsikatera od njih je imela planinski ali turistični značaj, fotografije so bile prav tako porabljene pri sestavi koledarja.

Ustavimo se pri planinski tematiki:

Za mesec september - kimovec najdemo zapis: »September - mesec planinarjenja - Nedelje in praznike so ljudje radi izkoristili za krajše in daljše izlete. Zelo radi so obiskovali Stari grad, a tudi vzponi na Okrešelj in Goro Oljko niso bili redki. Minilo je 100 let uspešnega dela v Slovenskem planinskem društvu. Navsezadnje je dokaz planinske zgodovine tudi dejstvo, da se Celjsko planinsko društvo zahvaljuje **Franu Kocbeku** in **Johannesu Frischaufu** s spomenikom v Logarski dolini.«

Za mesec september je objavljena slika slapa Rinka, originalni tekst »Savinjske Alpe - Slap pod Rinko«, ob strani so objavljene stare slike nekaterih planinskih koč. Objavljen je citat iz Gregorčiča (Tedaj nazaj, nazaj v planinski raj!).

Januar je »smučarski«, vendar je kot osrednja slika objavljena fotografija stare Kocbekove koč na Molički planini.

V koledarju sta predstavljena Stari grad nad Celjem in pivovarna v Žalcu, v aprilu so predstavljene cerkve v Celju in okolici, predstavljeni so parki, kopališča, zdravilišča itd.

Muzej novejšje zgodovine Celje, ki je posredoval gradivo, in Splošna banka Celja d.d. si zaslužita vsa pohvalo, ker sta predstavila tudi del naše zgodovine.

Franc Ježovnik

Vodnika po Norveškem

Obstajajo vodniki, ki jih vzamemo s seboj na pot, in taki, ki jih imamo doma, da na podlagi teh podatkov naredimo natančen načrt za pot. Kdor dela samo kratke izlete iz avtomobila, mu je vseeno, kateri od teh dveh vodnikov mu bo olajšal in polepšal počitnice. Kdor pa potuje po tuji deželi s šotorom na hrbtu, ima v nahrbtniku raje dodatne grame čokoladnega papirja skupaj z vsebino kot potiskan papir.